

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenemki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 22. maja.

Službena pragmatika.

Danes je minister za notranje posle baron Heindol označil stališče vlade nasproti odsekovemu načrtu službene pragmatike. Naglašal je, da je odsek sklenil več sprememb, katerim se tudi vlada ne ustavlja. Odsek je pa storil tudi take sklepe, katerih vlada ne more sprejeti.

Prva točka je, da stopi zakon v veljavo že s 1. julijem 1912. Vlada temu ne more pritrditi, ker nima pokritja. Dobiti mora nov vir dohodkov.

Druge preporna točka je koalicijsko pravo, paragrafa 31 in 32. Službena pragmatika daje uradnikom pravice, nalaga pa jim tudi dolžnosti v uradu in izven službe. Vlada ne sme dopuščati, da so uradniki člani društev, katerih delovanje in smotri nasprotujejo uradniškim dolžnostim. Vlada noče uradnikom kratiti pravice v političnem ali narodnem oziru. Tretjič je odsek za tretjo skupino znižal rok čakanja v devetem razredu od sedem na šest let. Če se to dovoli, potem se mora tudi za višje uradnike znižati ta rok za avancement. To pa bi zopet znatno zvišalo stroške.

Četrta vlada ni zadovoljna z določbo kvalifikacije. Sklep odsekov bi sčasom odpravil vsak strokovni izpit. Petič zahteva odsek v § 199. odškodnine za čezurno delo. Uradniki že sedaj dobivajo remuneracije za izredno delo. Vlada pa ne more pritrditi, da se to določi v zakonu samo za eno skupino.

Glede kaz. paznikov bode morda moč govoriti o kompromisu.

Končno minister ugovarja, da vlada zavlačuje službeno pragmatiko. Vlade dolžnost je, da vzdržuje potrebno disciplino in red v uradih. Disciplinarno postopanje hoče vlada urediti v modernem duhu. Vsi stroški se zvišajo takoj za 29 milijonov. Tudi vlada se resno bavi z reformo uprave, ki bi znižala število uradnikov in zboljšala njihove plače. Taka reforma pa ni mogoča brez noč. S tem vprašanjem se bavi posebna komisija, ki pa ne bode tako hitro dokončala dela. Zato ne kaže, da bi se službena pragmatika zopet odložila za nekaj let. Tudi ni mogoče kar na mah znižati števila uradnikov. Minister priporoča, naj zbornica vpoštevata zahteve vlade, da se uresniči službena pragmatika,

ki jo že toliko let zahtevajo državni uradniki in uslužbenci.

Za ministrom sta govorila soc. demokrat Glöckel in češki radikalec Kalina. Jutri pride na vrsto dr. Verstovšek.

Iz odsekov.

Včeraj je v proračunskem odseku poslanec dr. Steinwender sprožil misel, ali bi ne bilo mogoče s proračunskim provizorijem rešiti tudi takozvano malo finančno reformo. Proračun za tekoče leto izkazuje dohodkov 29873 milijonov, izdatkov pa 30494 milijonov, torej primanjkljaj 621 milijonov. Ako prištejemo še izposojila iz blagajin in nujno potrebne višje izdatke za armado, uradnike itd., znaša letošnji primanjkljaj okroglo 250 milijonov. Vlada bi si za silo pomagala iz zadrege, ko bi dobila vsaj 50 milijonov novih dohodkov. Ti bi se dobili, ako se zvišata žganjarina in osebna dohodarina. Mnenja pa so različna. Da bi se to vprašanje rešilo v zvezi s provizorijem, proti temu so skoraj vsi člani odsekov. Eni priporočajo za prvo silo samo zvišanje žganjarine. Temu se ustavljajo kmečki poslanci, ker bi to breme zadelo skoraj izključno nižje sloje prebivalstva. Zvišanju osebne dohodarine pa se upirajo zastopniki bogatejših krogov. Razšli so se brez sklepa.

Včeraj popoldne so se vršila enaka posvetovanja v ministrski dvorani. Finančni minister Zaleski je našteval nujne potrebnosti za dežele, službeno pragmatiko, železnice, kanale, armado itd. Ker je sedaj do poletja nemogoče rešiti finančno reformo v celoti, naj bi parlament dovolil vsaj višjo žganjarino in osebno dohodarino. Zastopniki strank so to željo vzeli na znanje in se razšli. Čas pa poteka in utegne se zopet zgoditi, da parlament sklene službeno pragmatiko, brambni in druge zakone, ki brez denarja ostanejo »leges imperfectae«, zakoni v zalogi za boljše čase. Takozvane delovne stranke prepuščajo vladi vso skrb za pokritje, opozicija pa nima dolžnosti, da bi si ubijala glave in nosila odgovornost za druge. Vse težave in ovira pa prihajajo odtod, ker v zbornici ni večine, ki bi potegnila voz na pravi tir. Grof Stürgkh je obel in do jeseni ostane zbornica brez pravega vodnika razkropljena čreda.

V tiskovnem odseku je pravosodni minister dr. Hohenburger označil stališče vlade glede načrta novega tiskovnega zakona. Vlada zahteva, da se zaplenba razširi na kaznjiva dejanja, ki motijo javni red in rušijo temelje države. Pritrditi moramo zahtevi vlade, ker poslanci

zlorablajo imuniteto. Vedno se dogaja, da poslanci imunizirajo zaplenjene spise in posamezne odlomke, kar odločno nasprotuje zakonom in javni morali. Zakonodajalci bi vendar morali sami spoštovati veljavne zakone. Poslanci vendar niso sodniki, zato bi moral tiskovni zakon javno prepovedati, da se zaplenjene tiskovine ne smejo objavljati.

Šolski odsek se bavi z učiteljskimi plačami. Posamezni poslanci hočejo ukazovati deželam, kako naj plačujejo svoje učiteljstvo. Državni zbor tedaj dobi pravico govoriti tudi o učiteljskih plačah, ko država določi redn prispevek ali pa v celoti prevzame stroške za ljudske učitelje.

Socialnopolitični odsek je pritrdil predlogu dr. Kreka, da prične razpravo o vladnem načrtu za socialno zavarovanje. Za poročevalca je izvoljen dr. Krek. V prejšnjem zasedanju je bil poročevalc dr. Drexel, ki pa pri zadnjih volitvah ni bil izvoljen. Vlada še vedno vzdržuje svoj načrt, v katerega okviru pa hoče sprejeti primerne premembe.

Brambni odsek je včeraj pričel in danes nadaljuje razpravo o novem brambnem zakonu. Včeraj je za poročevalcem govorilo pet socialnih demokratov, ki predlagajo razne premembe že prvih paragrafov. Razprava v odseku se bode vlekla gotovo do srede junija.

Slovensko-hrvatski klub je prejel iz Zadra naslednjo brzojavko: »Oduševljeno pozdravljamo nastop za potlačeno hrvatsku domovinu. — Pravaški akademiki.«

Tisza predsednik ogrske zbornice.

Ogrski državni zbor je včeraj v burni seji, v kateri so se poslanci pretepali, kakor smo že med včerajšnjimi brzojavkami (glej stran 5) poročali, izvolil za predsednika ogrske zbornice poslanca grofa Tiszo. Poslanecem se je posrečilo, da so ločili poslance, ki so se pretepali. Poslanci so stali v gruči in se obkladali s hudimi psovskami. Zbornica je bila še zelo, zelo nemirna, ko določi predsedujoči podpredsednik, da naj se volitev predsednika nadaljuje. V strašnem hrušču čita zapisnikar imena poslancev, ki oddajajo glasovnice. Opozicija uvidi, da volitve predsednika ne more preprečiti in zapusti dvorano. Odstranili so se tudi Košutovci. Volitev predsednika se nato mirno nadaljuje. Na hodnikih je pa zelo živahno. Posl. Zoltan Desy nahruli naučnega ministra in izjavi, da bo

odkril, kako se javni denar izrablja v volivne namene. Na predlog predsednika se izroči poslanec Kovacs imunitetnemu odseku. Pri volitvah je bilo oddanih 210 glasovnic, ki so se vse glasile na Tiszovo ime. (Veliko odobravanje na desnici in »Eljen«-klici.) Predsedujoči podpredsednik Beöthy suspendira zopet sejo, da prevzame predsedstvo novi predsednik. Večina prireja Beöthyju ovacije, ker je s svojo odločno brezobzirnostjo dosegel, da se je že včeraj izvršila volitev predsednika. Novi predsednik grof Štefan Tisza zasede predsedniško mesto. Večina mu kliče »Eljen« in viharno ploska. Tisza se zahvali zbornici za izkazano mu zaupanje in obeta, da hoče svojo dolžnost izpolnjevati brez vsakega omahovanja in cincanja ter brez strahu. (Živahno dolgotrajno ploskanje.) Postopati hoče kolikormogoče dobrohotno z vsakim članom zbornice, a ustaviti se namerava vsakemu stremljenju, ki bi grozilo dostojnosti in delozmožnosti zbornice. (Dolgotrajno živahno ploskanje.) Predno se je seja zaključila, je še zbornica odobrila predlog imunitetnega odseka, da morata Justh in Lovaffy prositi zbornico odpustitve.

Justh zapusti politično torišče.

Justhovci so, kakor se poroča, sklenili, da na svojo pest ustavijo boj za radikalno volilno pravico in da zapuste Justha. Sinoči zvečer je več članov Justhove stranke prišlo h Košutu in h grofu Apponyiju ter ju je prosilo, da naj prevzame ta vodstvo boja. Košut in Apponyi še nista odgovorila. Sinoči se je tudi po Budimpešti v poučenih političnih krogih govorilo, da namerava Justh zapustiti politično torišče. Včeraj popoldne je že Justh svojim prijateljem tožil, da so ga vsi njegovi tovariši pustili na cedilu in da je sam preslab nadaljevati boj za radikalno volilno preosnovo in da se namerava odpovedati mandatu. Baje so tudi socialni demokrati Justhu odpovedali pomoč, češ da uvidevajo, da je Justh bitko izgubil in da z Justhovo pomočjo ne dosežejo volivne preosnove. Socialni demokrati delajo zdaj na kompromisu z vlado in s strankami.

Poročila iz vladnega tabora so primeroma precej spravljiva. Tisza je včeraj pozabil pustiti potrditi zapisnik seje in se to danes zgodi. Dovolil bo posl. Barabasu, da govori. Vladna stranka namerava dva ali tri dni počakati, da se prepriča, če more brambne predloge rešiti v razpravi brez obstrukcije. Tisza ne namerava s silo izvesti, oziroma preklestiti brambne preosnove, marveč hoče izvesti predvsem iz-

LISTEK.

Petdeset let medicine.

Dr. A. Levičnik, Ljubljana. — Slavnostni govor na slavnosti 50letnice Društva zdravnikov na Kranjskem.

Zgodovina petdeset let Društva zdravnikov na Kranjskem je zgodovina petdeset let poštenega zdravniškega dela, dela, ki se, zvečine prikrito, čisto tako malo uvaža in — žal — tako naglo pozablja. . . . Zgodovinec pa, ki bo kedaj listal v naših analah, našim prednikom-ustanovnikom in njih naslednjim brez dvojbe prisodi, da so imeli zadosti ljubezni do poklica, veliko dobre volje in predvsem dokaj smisla za napredek.

Da, smisla za napredek!

Zgodovina medicine zadnjih petdeset let je povest neprenehnega srečnega razvoja, nenavadnih odkritij, nepričakovanih uspehov. In vsega tega napredka se je tudi udeleževalo zdravništvo na jugu. Ne kakor bi bili temu gibanju sami dajali močnih impulzov — klinik in laboratorijev nimamo, nimamo zdravniških stolic — a zanimali smo se za uspehe srečnejših tovarišev, uporabljali jih, bogatili neopaževano z novimi izkušnjami v praksi, društvo je

vodilo in bodrilo. In tako je postala zgodovina našega društva tudi zgodovina napredka. V medicini, recimo zgodovina vsestransko uporabljenega uvaževanega napredka.

Petdeset let medicine! Težko je podati pravo sliko, pravo zgodovino. Prebujen je razvoj, premnogolične so raziskave, skoro preveč gre to življenje v globino in na širino!

Napredovala je anatomija, predvsem patološka anatomija. Kak razloček med »humani corporis fabrica« (Vesalius 1548) in moderno učno knjigo (Hyrtil, Toldt)! Leto 1858 je prineslo stanično patologijo (Cellularpathologie) Virchowa. Rokitsky je tedaj že zasnoval podstav, Virchow pa je zgradil na njem stavbo o življenju bolne stanice. Uvedli so metodično in dosledno poizkuse na živalih in pričeli vseskozi uporabljati bakteriologijo (Pasteur). Koch je določil na to, kedaj da se mikroorganizem sme smatrati za povzročitelja bolezni, in potem je sledilo odkritje za odkritjem. V petdesetih letih so odkrili sledeče povzročitelje bolezni: Streptococcus pyogenes in Staphylococcus pyogenes (Ogston, Becker, Rosenbach), gonococcus (Neisser, Bumm 1879), bacillus typhi (Eberth 1880, Gaffky 1884), bacil. leprae (Hansen 1880, Neisser 1881), bacillus oedematis maligni (Koch 1884), bacillus rhinosclero-

matis (Frisch 1882, Paltauf, Eiselsberg 1886), bacillus tuberculosis (Koch 1882, Baumgarten), bacillus mallei (Schütz 1882, Löffler), vibrio cholerae asiaticae (Koch 1884), bacillus diptheriae (Klebs 1884, Löffler), bacterium coli commune (Escherich 1885), diplococcus pneumoniae (Fraenkel 1886, Weichselbaum), bacillus tetani (Rosenbach, Kitasato 1889), bacillus influenzae (Pfeiffer 1892), bacillus pestis bubonicae (Kitasato, Yersin 1894), bacterium dysenteriae (Shiga, Kruse 1898), bacterium dysenteriae (Flexner, Kruse 1900), meningococcus intracellularis (Weichselbaum 1899).

Nova se v patološki anatomiji tudi poglavlja o vnetju, o oteklinah, novotvorbah, patvorbah o parasitih (Anchylostoma duodenale, plasmodium malariae [Laveran, Marchiafava, Celli, Golgi], oxyuris vermicularis, trichina spiralis (Zenker 1860), amoeba dysenteriae, tripanosoma gambiense (Dutton 1902), spirochaeta pallida (Schaudinn 1905) itd.

Fiziologiji so začrtali v tej dobi nova pota: Johannes Müller, Ludwig, Claude Bernard, Brücke, Pettenkofer, Voit, Du Bois-Reymond, Pflüger, Engelmann, Rollet, Hering, Broca, Fritsch, Hitzig, Golz, Pawlov in drugi.

Do višine, ki se navidezno ne da preleteti, se je dvignila moderna kirur-

gija. Lister je prvi uvedel asepso in antisepto (1869). Za narkozo so jeli rabiti eter in kloroform. Lokalna anestezija in pa uspavanje hrbtnega mozga se je splošno razširilo. In ko je tako kirurgija preprečila ali vsaj omejila nevarnost operacije in ji vzela želo bolečin, pa je obenem raztegnila svoj delokrog in našla novih metod.

V to poglavje spada prerez in anatomična spojitev živcev, trepanacija, punkcija osrčnika, šiv srca, Forlanini-Brauerjev umetni pneumotoraks, odstranitev pljučnih krp, terapija zoženega požiralnika, golče, operacije na prebavilih in v trebušni votlini, kirurgija ledvic, operacije hipofize, različne transplantacije in implantacije, galvanokautika, termokautika, bronhoskopija, uporaba solne raztopine in želatine. Esmarchova metoda (1873) proti krvarenju.

Ginekologija s poročništvom je dobila veliko impulzov od kirurgije interne in istotako od bakteriologije. (Listrov prednik na tem polju je bil Semmelweis (Dunaj, 1818—1865).

Velik napredek v okulistiki označujejo: Arlt, Graefe, Credé (Ophtalmoblenorrhoea neonatorum, 1881) itd.

Znamenit je bil v dermatologiji Hebra v Avstriji (diagnostika kožnih bolezni), Ricord na Francoskem, Hansen na Norveškem (lepra). Veliko pri-

premembo poslovnika, da bo obstrukcija onemogočena. Kakor kažejo izkušnje v kranjskem deželnem zboru, to gre.

Vlada in vladna stranka sodita, da je bil Tisza pravilno izvoljen za predsednika ogrski zbornici. Izjavljajo, da če opozicija sodi, da volitev ni bila zakonita, naj pa opozicionálni poslanci 'odstopijo in zapuste zbornico, ker bi se osmešili, ko bi danes izjavljali, da predsednik ni bil postavno izvoljen, jutri bi se pa pod vodstvom istega predsednika udeleževali razprav.

Vladna večina pa sodi, da se čez nekaj dni sklene mir z opozicijo, ker je miru nasprotoval zgolj Justh, Košut pa itak ni posebno navdušen za boj. Če se pa mir ne sklene, pa izpremene poslovnik tako, da se vsaka obstrukcija onemogoči.

Nekronani kralj Ogrske.

Z izvolitvijo Tisze predsednikom ogrske zbornice je vsekakor vladna stranka porazila obstrukcijo, ki je zapustila bojišče in se iz zborovalnice umaknila in tako priznala, da je poražena. Grof Tisza je znan po svoji vztrajnosti in nasilnosti. Lukacs je od Tisze popolnoma odvisen. Danes vodi mažarsko politiko Tisza, ki strmoglavlj, če le hoče, Lukacs. Predsedstvo zbornice je Tisza prevzel zato, da zlomi obstrukcijo, da izvede brambno preosnovo in da razbije volivno preosnovo. Naj je Lukacs tudi slovesno zatrl, da izvede volivno preosnovo, kakor stoje danes stvari, se bo na Ogrskem volivna pravica le na videz izpremenila, tako, da se iznova utrdi moč oligarhije in plutokracije. Če izvede Tisza brambno preosnovo brez volivne preosnove, ostane dolgo časa gospodar položaja in nekronani kralj Ogrske, katerega moč se bo tudi v naši državni polovici čutila in se že zdaj čuti, kakor jo čutijo, žal tudi Hrvati. A gotovo je tudi, da večne čase tudi Tisza ne bo gospodaril Ogrski. Enkrat je že stal na vrhuncu kakor danes, a je bil strmoglavljen. Strah lastnih pristašev pred njegovo nasilnostjo ga lahko strmoglavlj, a strmoglavlj ga lahko tudi ljudska volja.

Splošna stavka na Ogrskem.

Socialni demokrati so sklenili, da uprizore danes splošno stavko, ki se raztegni po celi Ogrski in ki naj bi trajala štiri dni. V Budimpešti je danes konsignirana tako policija kakor tudi vojaštvo. Policija je zaplenila socialno-demokratsko glasilo »Nepszawa«, češ da je hujskalo na razreden boj.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR ODGOĐEN DO 26. NOVEMBRA.

Nemški državni zbor je včeraj sklenil, da se odgodi do 26. novembra. Ob tretjem branju proračuna napada Ledebour nemškega cesarja, ker je rekel, da bo razbil ustavo. Če bi taka beseda na Angleškem padla, bi ali razbili prestol ali pa kralja zaprli v Balmoral ali pa v kak miren grad, kakršen je tisti ob Starnberškem jezeru. (Velik nemir. Klici: Nečuvemo! Predsednik zvonil in ukori govornika.) Ledebour: Izjavil sem, kaj bi se moralo zgoditi, če bi bili Nemci dovolj samozavestni. Predsednik govornik pozove k redu. Ledebour: Skrbeti hočemo, da dobi Nemčija primerno državno obliko. Schulz odgovarja Ledebouru. Soc. dem. Südekum: Mi ne napadamo ustave, marveč jo bramina pred napadi, kar bi moral pravzaprav storiti državni kancler. Državni kancler: Najmanj povoda imajo soci-

alni demokratje, da se predstavljajo kot branitelji ustave.

DAR SOCIALNODEMOKRAŠKIM POSLANCEM V PRUSKI ZBORNICI. TELOVNIKI.

Šest socialnodemokratskih poslancev v pruski zbornici je dobilo 20. maja v velikem ovojju blago za šest telovnikov. Blago so poslali saški socialnodemokratski tkalci, češ, da so slišali, da je policija, ko je sodruga Borhardta iz zbornice odstranila, vsem šestim telovnikom raztrgala.

SRBSKE VSTAŠKE ČETE NA KOSOVEM.

Turška vlada se je v Belgradu pri-tožila, ker vdirajo srbske vstaške čete na Kosovo Polje in ker zbirajo Srbi svojo armado ob turški meji.

ANGLEŠKA SODBA O EVROPSKEM POLITIČNEM POLOŽAJU.

Ko je lord Haldanes zopet odpotoval v Nemčijo, da se posvetuje z nemškimi merodajnimi politiki v zblizanju Nemčije in Angleške, se angleški listi zelo obširno bavijo s svetovnim političnim položajem. Angleški diplomati naglašajo, da se Rusi in Francozi glede na turško politiko ne strinjajo. Nemčija in Rusija sta se sporazumeli. Rusija je danes v prijetnem položaju, da izbira med Angleško in Nemčijo. Kako stališče da zavzema Avstro-Ogrska, londonska diplomacija ne ve, in le toliko izjavlja, da če bi Lahji napadli Solun, bi Avstro-Ogrska demonstrirala ob laški meji. Turško vprašanje je popolnoma razvito. Lord Haldane bo zato kot zastopnik sira Greya v Berlinu konferiral o laško-turški vojski in o vsem, kar je z njo v zvezi.

NEMIRI V MEHIKI.

Bitka pri mestu Mehiko.

»Sun« poroča: 15 kilometrov od mesta Mehiko se bje bitka med 1000 vladnimi vojaki in 3000 mož močno vstaško armado. Na obeh straneh je padlo veliko vojakov. Izid bitke še ni znan.

DO JESEN ODGOĐENA SRBSKA KRIZA.

Vladna stranka je sklenila, da ne nastane težka parlamentarna kriza, odgoditi potrebno izpremembo vlade do jeseni. Na krmilu bo ostalo preosnovano Milovanovićevo ministrstvo.

RESEN POLOŽAJ V ALBANIJI.

Iz Carigrada se poroča: Položaj v Albaniji je zelo resen. Voditelji Albancev so izdali oklice, ki vsakemu groze s smrtjo, ki bi se ne pridružil vstaji. Vstaši se pripravljajo, da napadejo Djakovo. (Mesto Djakovo je od črnogorske meje oddaljeno 55 km, od srbske pa 95 km zračne daljave, leži 393 m nad morjem.)

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Boji v Afriki.

General Garioni je izvedel, da poizkuša vtihotapljati neka karavana iz Beni Gardana na drugi po Lahih še ne zasedeni karavanski cesti vojne potreščine. Garioni je zato prodiral 21. t. m. proti turškim vojakom, ki so karavano stražili. Sovražnik je bil prisiljen, da se je umaknil in je izgubil veliko ljudi. Lahji so imeli enega mrtvega in 26 ranjencev.

Izgon Lahov iz Turčije.

Včeraj opoldne turška vlada še ni uradno dostavila odloka o izgonu Lahov iz Turčije nemškemu poslanstvu, ki mu je Italija izročila varstvo svojih podanikov v Turčiji. Kljub temu se Lahji pripravljajo, da zapuste Turčijo. V carigradskem nemškem konzulatu se je zbralo na stotine Lahov, kjer zahtevajo potne liste, oziroma vdovska in ubožna izpričevala. »Secolo« objavlja podrobnosti o stanju laških izgnancev, ki dohajajo iz Smirne na Pirej. Laški delavci so bili več časa brez dela in so prodajali opravo pod ceno. Med 12.000 izgnanimi Italijani jih nad 50 odstotkov ne zna več laško. Iznali so 30 strojevodij, kurjačev in izprevodnikov, ki so bili 30 do 40 let nastavljeni pri železnici. List napada zastopnike Italije na Pireju, ki za izgnance ničesar ne store.

Peldesellelnica »Društva zdravnikov na Kranjskem«.

Danes dopoldne ob 11. uri se je vršilo povodom 50letnice »Društva zdravnikov na Kranjskem« slavnostno zborovanje v deželnozborski dvorani, ki so se ga udeležili zastopniki oblasti, kulturnih in stanovskih društev. Zborovanja so se med drugim udeležili deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, deželni odbornik dr. Lampe, dvorni svetnik vitez Kalteneger, župan dr. Tavčar, za Slovensko Matico in društvo Rdečega križa g. Grasseli, za muzejsko društvo profesor Pajk, za društvo Pravniki dr. Majaron, za društvo slovenskih odvornikov dr. Triller, za pisateljsko društvo profesor Perušek, za društvo slovenskih inženirjev stavbni nadsvetnik Klinar, za gremij lekarnarjev g. Sušnik. Navzoči so bili tudi zastopniki vojaških zdravnikov, med njimi višji štabni zdravniki dr. Winternitz, dr. Stare, dr. Bass, dr. Lusenberger. Zbor liječni-kov kraljevine Hrvatske in Slavonije, je zastopal njegov predsednik dr. Kosirnik in dr. Čačkoviči, srbsko lekar-sko društvo v Belgradu pa dr. Bojeslav Subotič. Nadalje so se udeležili slavnostnega zborovanja štajerskega dežel-nega glavarja namestnik dr. Jankovič, predsednik kluba slovenskih zdravni-kov v Celju dr. Rakeš, kot zastopnik proste organizacije okrožnih zdravni-kov dr. Koman.

Zborovanje je otvoril predsednik »Društva zdravnikov na Kranjskem« dr. Bleiweis vitez Trsteniški, ki pozdravi navzoče in imenoma zastopnike raz-nih korporacij. Predvsem pozdravi častnega predsednika Društva zdravni-kov na Kranjskem, profesorja dr. Valenta, ki je bil eden izmed ustanovite-ljev društva in si je s svojim 25letnim delovanjem kot tajnik in večletni pred-sednik pridobil mnogo zaslug za kranjsko zdravništvo. Povdarjal je v svojem pozdravnem govoru, da je Društvo zdravnikov na Kranjskem v petdesetih letih obstanka storilo mnogo zdravst-venega in socialnega dela. Odločujo-čega vodilnega mesta na znanstvenem polju sicer ni imelo, ker ni bilo zato danih predpogojev, klinike itd., vendar pa je bil bogat vir znanstvenemu delo-vanju ljubljanska deželna bolnišnica,

ki stoji na višku modernega zdravniškega postopanja. V marsikaterih važ-nih vprašanjih je izšla inicijativa iz društva, tako na primer glede bakteri-ološkega preizkuševališča kot glede drugih javnih zadev. Društvo je stre-melo in stremi, da se pridobitve današ-nje vede popularizirajo. Storilo pa je tudi mnogo v soc. oziru za svoje člane. Ima vdovski in sirotinski zaklad za svoje člane, zaklad za podporo obolelih in onemoglih zdravnikov ter oskrbuje dr. Maderjevo ustanovo. Povdarja, da je naravni razvoj privedel do zblizanja Društva zdravnikov na Kranjskem z jugoslovanskimi, hrvatskimi in srbski-mi kolegi. To kulturno zblizanje se je zlasti pokazalo na I. jugoslovanskem sestanku za operativno medicino v Belgradu, ki je pokazal, da ne zaostaja jugoslovanska moderna zdravstvena veda za drugimi in da stoji na visokem mestu.

Dvorni svetnik vitez Kalteneger je kot zastopnik deželne vlade naznanil, da se deželni predsednik baron Schwarz ni mogel udeležiti zborovanja, ter zborovalce najiskrenejše pozdravil v imenu deželne vlade. Povdarjal je važnost zdravniškega stanu, ki zahteva mnogo odgovornosti in požrtvovalnosti. Želi, da bi se Društvo zdravnikov na Kranjskem tudi v bodoče tako krepko razvijalo, kot se je v preteklih petdesetih letih.

Deželni glavar dr. Šusteršič je v ime-nu dežele Kranjske pozdravil navzoče ter izrazil svoje veselje, da si je Društvo zdravnikov na Kranjskem izbralo ravno naš deželni dom za svoje slavnostno zborovanje ob 50letnici. Pozdravi zlasti došle goste ter jim želi, da bi se jim dopadlo v naši deželi in da bi odnesli s seboj najlepše spomine. Čestita društvu najprisrčnejše na 50letnici ter poudarja, da je za-služilo društvo po vestnem delovanju za blagor dežele zahvalo cele dežele. Sklepa z željo, da bi društvo delovalo uspešno kot prvih 50 let, tudi še nadalje, da bi po-stajal njegov pomen vedno intenzivnejši sebi v čast in v blagor prebivalstva.

Župan dr. Tavčar čestita društvu na 50letnici ter pozdravlja zlasti goste. Po-udarja, da je ravno ljubljansko stolno me-sto mnogo dolžno Društvu zdravnikov, ki so veliko svojega dela brezplačno izvrše-vali v prid javnosti, kar vedo najbolje ljubljanski reveži. Prosi, da bi društvo zdravnikov prihitelo mestu vedno na po-moč v javnih zdravstvenih zadevah ter za-gotavlja organizaciji zdravnikov simpatije Ljubljane.

Predsednik Zbora hrvatskih liječni-kov za kraljevino Hrvatsko in Slavonijo, primarij dr. Kosirnik, čestita društvu k 50letnici ter naglašja, da priča jubilej društva, da je bilo osnovano na krepki pod-lagi. Treba je bilo krepke volje, da je iz male bilke zrastle zdravo drevo. Povdarja potrebo skupnosti Jugoslovancev na kulturnem delu ter kliče društvu:

Vivat, crescat, floreat!

Predsednik srbskega lekarskega društva v Belgradu, Boleslav Subotič, čestita v imenu navedene korporacije k petdeset-letnici Društva zdravnikov na Kranjskem, želi, da bi ostale tudi v bodoče vezi naših jugoslovanskih kulturnih društev tesne in nazdravlja društvu k nadaljnemu uspeš-nemu delovanju v bodočnosti.

Nato je imel dr. Alfonz Levičnik slav-nostni govor: »Petdeset let medicine«, ki ga prinašamo na drugem mestu. Po kon-

znanje si je pridobila terapija Finsena pri zdravljenju lupusa. Znana sta tudi Ehrlich in Hata v boju zoper sifilo.

Tudi notranja medicina ni zaostala — dejstvo — ki se čisto premalo upo-števa!

Velik je napredek v diagnostiki. Okoli 1850 vlada še lokalna diagnostika (škoda) in v posameznih slučajih le preveč odločujejo načela tradicionalne-ga značaja. Odslej pa nastopajo nove metode z novimi pripomočki na širši podlagi. Izpopolnili, da specializira se diagnostika pljučnih bolezni (Charcot, Leyden, Curschmann), diagnostika srčnih bolezni (endokarditida, srčna nevroza, tireotoksično srce, tonometer, sfigmograf, elektrokardiogram), diagno-stika bolezni želodca in prebavil (preiskava želodčne in želodčne vsebi-ne, preiskava izločkov, Leube, Jawor-ski, Schmidt, gastroskopija), diagnosti-ka jeternih bolezni (Naunyn) in obole-nja trebušne slinavke in slepiča, diag-nostika bolezni ledvic (kateterizacija ureterov, funkcionalna diagnostika ledvic, endoskopija po Nitscheju itd.) Vedno bolj uporablja moderna diagno-stika tudi drobnogled in Röntgenove žarke.

Terapija, še okoli 1850 simptoma-tična, se spreminja v etiološko, smer ji daje vzrok bolezni in ne toliko sim-p-tomi. Zdravila se imajo preizkusiti na živih predmetih (Traube, Frerichs), iz-delujejo naj se kolikor možno čista (moderna farmakologija), star zaklad preizkušenih zdravil se obogati z no-

vimi (organoterapija, razni serum-pre-parati, therapia »sterilisans magna«). Bolj kot kedaj se pri zdravljenju upo-števa in uporablja zrak in podnebje (klimatologija, gorska zdravilišča), vo-da in kopeli (balneologija - Priesnitz, Kneipp, Winternitz), solnce in svetloba (solne kopeli, višnjeva luč), izbor hrane (dietetična terapija). Uvede se elektroterapija, masaža, gimnastika, diatermija. Za gotove bolezni se grade posebne bolnišnice in zdravilišča (za-vodi za bolne na pljučih, za bolne na srcu, za diabetike itd.).

Preobširno naraste polje interni in od debela se odločijo v tem času krepke rastike: pediatrija in laringologija, vsaka s svojo metodo in lepimi uspehi (intubacija po O'Dwyerju 1885, opera-cije v jabolku, inhalacijska terapija in tako dalje).

Osamosvojila se je tudi nevropato-logija in moderna psihiatrija in tako prišla do novih odkritij (Heine-Medi-nova bolezen — infekcijska bolezen, akutna Landryjeva paraliza, etiologija sušice hrbtnega mozga, travmatična nevroza, histerija, neorastenija, vnetje živčevja, topična diagnostika možgan-skih bolezni).

Tudi higijena se je poglobila, do-bila velik vpliv na javnost in na za-konodajo. Eden njenih največjih uspe-hov je pač njen pogumen sijajen boj proti epidemičnim boleznim.

(Konec.)

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Toda, ko so zapustili Lindejevo goro, jim ni preostajalo nič drugega, kakor iti vedno proti vzhodu in vzhodu. Linde je sicer trdil, da je ta pot celo čez sile izurjenega in odločnega popotnika, toda Stanko si je pridobil že mnogo izkušenosti, kar pa odločnost zadeva, je je sklenil dobiti iz sebe, kolikor bo potreba, kajti šlo se je za Nelko. Moral je pa tudi varovati sile deklice, toraj je sklenil, da bodo potovali samo od šeste do desete ure predpolud-nem, drugi del pota pa, to je od tretje do šeste ure popoldne, namreč do solnčnega zahoda, bodo podvzemali samo takrat, kadar na prostoru prvega odpočitka ne bodo našli vode.

Ker je pa ob času massike padlo jako mnogo dežja, so za enkrat dobi-vali vode povsod dovolj. Mala jezera, katera so nalive naredili po dolinah, so bila še napolnjena, z gor so pa tekli tuintam-potoki s kristalno čisto in hladno vodo, v kateri se je bilo kopati prijetno in popolnoma varno, kajti krokodili se nahajajo samo v večjih vo-dah, kjer je dovolj rib, ki jim služijo za hrano.

Stanko pa ni dovolil deklici, da bi pila surovo vodo, dasiravno je podedo-val po Lindeju izvrsten precejevalnik, čegar raba je navdajala vedno Kalija

in Meo z velikim občudovanjem. Ko sta videla, kako se precejevalnik potaplja v belkasto, kalno vodo in pušča v nabi-ralniki samo čisto in prozorno, sta se oba v znamenje občudovanja in radosti valjala od smeha in tolkla z dlanmi po kolenih.

Popotovanje je šlo od začetka sploh lahko. Po Lindeju so imeli velike zaloge kave, čaja, sladkorja, buljona, raznih konserv in vsakovrstnih zdra-vil. Stanku ni bilo treba varčevati z naboji, ker so jih imeli več, kakor so jih mogli vzeti s seboj; ni tudi manj-kalo raznovrstnega orodja, orožja vsa-ke vrste in raket, ki bi zamogle dobro služiti, ako bi zadeli na zamorce. Kraj je bil rodovit; zverine, toraj tudi sve-žega mesa, povsod obilo. Sadja tudi. Tuintam so v nižavah zadevali na moč-virja, toda bila so še pokrita z vodo in radi tega niso okuževala zraka s škod-ljivim izpuhtevanjem. Muh, ki povzro-čajo mrzlico, ni bilo popolnoma nič. Po deseti uri je res postajala vročina nez-nosna, toda mali popotniki so se ustavljali ob času takozvanih »belih ur« v globoki senci velikega drevoja, kjer ni noben solnčni žarek prodiral skozi goščavo. Zdravje je služilo Nelki Stanku in zamorcem izvrstno.

XXXVIII.

Peti dan potovanja je jahal Stanko skupaj z Nelko na kingu, zadeli so namreč na širok pas akacij, ki so ra-stle tako goste, da so konji zamogli iti le po stezi, katero je naredil slon. Bilo

čanem predavanju se je zborovanje zaključilo.

Popoldne so si gostje ogledali deželno bolnišnico in potresno opazovalnico.

Alera Kregar pred celjskim porotnim sodiščem.

Danes se je pričela pred celjskimi porotniki obravnava v znani Kregarjevi zadevi. Kregarja, njegovo soprogo in Štefeto soprogo zagovarjata celjska odvetnika dr. Zangger in dr. Vrečko, obtoženega Eržena dr. Kuvkovec.

Na porotni klopi sede porotniki gg. Karol Samec, Josip Wengut, Robert Diehl, Franc Detiček, Anton Cvahte, Matija Benčan, Ivan Počivavšek, Simon Wutt, Martin Šuster, Janez Bincelj, Jurij Samec. Nadomestni porotnik je g. Ivan Ravnikar.

Iz danes prečitane obtožnice posnemamo:

Obtožnica.

C. kr. državno pravdnštvo v Ljubljani vloga pri c. kr. deželnem kot porotnem sodišču, ki je za presojo te kazenske reči pristojno, proti

1. Ivanu Erženu, roj. 25. jan. 1876. v Ljubljani, pristoj. v Homec pri Kamniku, kat. oženemu privatnemu uradniku v Ljubljani, predkaznovanemu.

2. Ivanu Kregar, roj. 16. okt. 1867. v Ljubljani, pristoj. v Ljubljani, kat. oženemu posestniku in pasarju v Ljubljani, nekaznovanemu.

3. Frančiški Štefe, roj. 13. nov. 1877. v Zagorju pri Ljubljani, pristojni v Stražišče pri Kranju, kat. omož. uradnika soprogi in Elizabeti Kregar, roj. Petrič, roj. 19. nov. 1861. v Ljubljani, pristojni v Ljubljani, katol. oženj. posestnika ženi v Ljubljani, nekaznovani.

Obtožbo:

I. a) Ivan Eržen je meseca januarja 1910. v št. Vidu pri Ljubljani s tem, da je ponaredil podpis Ivana Berganta, načelnika mizarske zadruge v št. Vidu, na poštinih nakaznicah poštne urad v št. Vidu v zmotu pripravil, tako da mu je poštini urad izročil od tvečar Zajec in Horn v Ljubljani dne 8. januarja 1910 za mizarsko zadruzo nakazni znesek 250 K — nadalje meseca januarja 1910 na enak način od učiteljice Izabele Lemaire nakazni znesek 8 K.

b) Nadalje je dne 10. avgusta 1910 v Ljubljani Edmunda Kavčič pod zvito pretvezo, da ga je poslal po denar tvečar Tauzher-Zhuber, kateri je bil zaposlen, v zmotu pripravil, tako, da mu je Edmund Kavčič izročil tvečar dolžno svoto 416 K 60 vin, vsled česar naj bi mizarska zadruza in tvečar Tauzher-Zhuber trpela škodo, 200 K presegačo.

II. Ivan Eržen je nadalje kot diurnist Kranjske obrtne in trgovske zbornice v Ljubljani pred 18. decembrom 1908 v uradu, v katerem je bil zavezan, zaupano mu oblast zlorabil na ta način, da je povodoma pripravil, naročenih mu v svrhu sestave imenikov volivnih opravičencev za volitev članov obrtne in trgovske zbornice, katere je c. kr. dež. vlada za Kranjsko razpisala z ukazom z dne 31. avgusta 1908, št. 19.583, v »Občinskem katastru zbornice pri nekaterih obrtnikih in trgovcih davčne podatke, posnete iz predpisov c. kr. davčnih uradov, potvoril v ta namen, da bi pri volitvah pospeševal eno politično stranko;

III. Ivan Kregar je zgoraj pod II. navedeno zločinstvo nalašč opozoril ter pripomogel k njega izvršitvi s tem, da je v svrhu izvršitve ponaredil prepustil svoje stanovanje ter Ivanu Erženu pri tem z navodili in zabeležkami na roko šel.

IV. Frančiška Štefe je pri priliki izvršitve pod II. in III. navedenih hudodelstev Ivanu Erženu in Ivanu Kregarju nalašč pomagala.

V. Elizabeta Kregar je nalašč pripomogla k izpeljavi zločinstva pod II., III. in IV. s tem, da je po ukazu Ivana Kregarja dajala Ivanu Erženu navodila, nadalje pa, da je Ivana Eržena, Ivana Kregarja in Frančiško Štefe s pohvalo k hudobnemu delu napeljevala ter imenovane osebe potrjevala pri njihovih nakanah.

Zakrivil so:

A. Ivan Eržen ad I. a) in b) hudodelstvo goljufije v zmislu §§ 197., 200., 201 a k. z.;

ad II. hudodelstvo zlorabe uradne oblasti v zmislu § 101. k. z.

B. Ivan Kregar ad III., Frančiška Štefe ad IV., Elizabeta Kregar ad V. zlorabe uradne oblasti po § 101. k. z. kot sokrivci v zmislu § 5. k. z. ter se naj kaznujejo vsi po § 103. k. z. Ivan Eržen tudi z uporabo § 34. k. z.

Kot razloge navaja okrožnica sledeče:

je zgodaj, jutro solnčno in rosno. Otroka sta se pogovarjala o potovanju in kako ju vsak dan približuje k Oceanu in k očetoma, po katerih sta neprenehoma hrepenela. Odkar so ju uropali iz Fayuma, je bil to neizčrpljiv predmet vseh njunih pogovorov, ki so ju vedno ganili do solz. Vedno sta ponavljala neprenehoma samo eno: da očeta mislita, da ona nista več pri življenju ali da sta izgubljena za vedno — oba sta vsa v skrbeh in brez vsake nade pošiljala Arabce v Hartum poizvedovat, a ona sta tu, tako daleč ne samo od Hartuma, ampak celo od Fašode, čez pet dni bosta še dalje — in potem še dalje, dokler ne bosta dospela do Oceana ali pa še poprej do kakšnega kraja, od koder bo mogoče poslati telegram. Edina oseba v celi karavani, ki je vedela, kaj ju še čaka, je bil Stanko, — Nelka je bila prepričana iz globine svoje duše, da je ni stvari na svetu, katere bi »Stes« ne mogel dovršiti, in ni dvomila niti najmanj, da jo bo spravil do morja. Včasih si je v svoji domišljiji slikala prihodnost, ter si je predstavljala v svoji mali glavici, kaj bo, ko bo prišla prva novica in ščebetaje kot tiček je pripovedovala o tem Stanku. »Papana sedita«, rekla je, »v Port Saidu in plačeta. — kar pride »boy« s

Državno pravdnštvo je moralo vsled pisenja naprednih časopisov uvesti preiskavo proti Ivanu in Elizabeti Kregar in Ivanu in Frančiški Štefe, katerih se je dolžilo naravnost zločinskega postopanja pri volitvah v trgovsko in obrtno zbornico v januarju 1909. Marsikaj je bilo pretiranega in neresničnega, dognale so se pa tudi velike nerednosti teh oseb.

Dokazalo se je, da se je občinski kataster, ki služi v sestavo volivnih imenikov, potvoril in prid Kregarjeve stranke. Ta kataster je sestavljen iz davčnih predpisov, ki jih dobi zbornica od davkarjev. Iz občinskega katastra se sestavljajo volivni imeniki na ta način, da se najprej na listih katastra zaznamuje volivne kategorije volivca in po teh označbah izčrpanja, se vpišejo volivci v posamezne kategorije v volivni imenik; višina davka pa odločuje vpis za višjo ali nižjo kategorijo.

Dokazalo se je, da se je občinski kataster, tako potvoril, da so se davčni podatki pri posameznih volivcih preuredili, to je zvišali ali znižali, tako da so nekateri prišli v višjo, drugi v nižjo kategorijo, nekateri celo izgubili volivno pravico.

Preiskava je tudi dognala, da se je to zgodilo v korist Kregarjevih pristašev. Tem so se davčni podatki zvišali, nasprotnikom znižali, nekateri listi občinskega katastra so se uničili. Falzifikacije so se pravočasno zasledile, zato so bile brez uspeha. Izvrševal pa je te falzifikacije bivši diurnist zbornice Ivan Eržen, ki je imel nalogo sestaviti iz katastra volivne imeniki po navodilih oficijala Goloba, ki je pri posamezniku v katastru zabeležil volivno kategorijo. Erženo so se tedaj kot uslužbencu zbornice zaupali listi občinskega katastra, on je tedaj s tem, da je davčne postavke ponarejal ter potemtakem tudi posamezne volivce zapisal v napačne vol. kategorije, zlorabljal zaupano mu oblast. Izvrševal je tudi opravila vladarstva v zmislu 2. odst. § 101. k. z., ker trgovska in obrtna zbornica ni zgolj strokovna organizacija, ampak ima vsled volitve poslanec za dež. zbor v delokrogu tudi javne koristi, tedaj vodi posredno po svojih imenikih tudi predpriprave deželnozbornice volitve.

Ivan Eržen zvrča vso krivdo na Kregarja, ker mu je ta obljubil plačo, službo in dajal denar. Vsled tega in slabih gmotnih razmer se je udal.

Delo Eržena opisuje: Kregar je imel na posebnih listinah ločene pristaše svoje in nasprotnne stranke in dvomljive, Eržen pa si je občinski kataster prilastil, ga prinesel v Kregarjevo stanovanje, narekoval temu vse podatke o posameznem volivcu, kar je Kregar na svojih listih kontroliral ter pri nekaterih volivcih velel v katastru davčni postavke zvišati ali znižati. To zadnje samo pri nasprotnikih, kjer je celo kak listek strgal. Kregar si je dotična imena s podatki zapisaval na poseben listek, pri čemer mu je pomagala Frančiška Štefe, ki je to delala za drugo kategorijo. — Tako je nekaj volivcev prišlo v višjo kategorijo, nekaj — nasprotnikov v nižjo. Na povelje Kregarjevo, da je Eržen namreč izradiral davčne postavke in nadomestil z drugimi. — Na tej podlagi je Eržen v zbornici spisoval volivni imenik, katerega je nosil Kregarju v svrhu kontrole. To se je vršilo zvečer pri Kregarju, kjer se Kregarjeva žena sicer teh stvari ni neposredno udeleževala, pač pa včasih izrekla svoje veselje nad tem. V odsotnosti svojega moža je v njegovem imenu časih naročala, katere liste katastra te ali one občine naj Eržen prinese, kar povzroča njeno sokrivdo.

Ivan in Elizabeta Kregar in Frančiška Štefe pa te reči odločno taje in trdijo, da si je Eržen vse to izmislil iz gole maščevalnosti. Ivan Kregar se sklicuje posebno na veliko neverodostojnost Eržena, ki je započel celo vrsto kaznivih dejanj, zlasti goljufij, sklicuje se na okolnost, da obstoje med Erženovimi izpovedbami pred sodnijo in vsebino časniskih poročil velika protislovja, istotako se ne vjemajo Erženove izpovedbe s tem, kar je prej napram različnim pričam trdil. Preiskava je dognala, da je Eržen zakrivil res celo vrsto kaznivih dejanj, njegovo življenje ni neoma deževano.

Po kratkem službovanju pri južni železnici in finančni straži, kateri je obe zapustil vsled nerednosti, je vstopil kot diurnist v trgovsko zbornico, služil v nji več let ter bil po teh falzifikacijah leta 1908. odslovljen. Služboval je nekaj časa pri Naglasu, dva meseca pri združni zvezi, od avgusta 1909. do februarja 1910. pa pri šentivški mizarski zadrugi. Tu je Eržen zlorabil zaupanje upraviteljev in nadzornikov, ki so mu preveč zaupali. Dne 8. januarja 1910 je tvečar Zajec in Horn po nakaznici poslala zadruzi 250 K. Eržen, ki ni bil poblaščen dvigati na pošti denar, je prišel na še sedaj nerazumljiv način do te nakaznice, to podpisal s imenom načelnika Ivana Berganta in sicer tako spretno, da je Bergant osupnjen v začetku smatral podpis za lastnoročen, šentivška pošta pa je tudi brez pomisleka izročila denar, katerega je Eržen zase obdržal. Meseca

telegramom: Kaj je? moj ali tvoj papa odpira, gleda na podpis in čita: Stanko in Nelka. Kako se bosta razveselila! to bosta skočila na noge, da bi se nam odpeljala nasproti! To bo radost v celi hiši — papana se bosta razveselila, in vsi se bodo razveselili, — in hvalila se bosta — in bosta prišla — in jaz bom objela papana močno okoli vratu, in potem bomo vedno vsi skupaj ... in ...

In končalo se je s tem, da se ji je bradica začela tresti, krasne oči so se ji spremenile v dva vrelca, slednjič je pa oprla svojo glavico Stanku na ramo in zajokala, z žalosti, hrepenenja in radosti na misel, kako se bodo sešli — vse ob enem. Stanko je pa hitel s svojo domišljijo v prihodnost in mislil, kako bo oče nanj ponosen in mu bo rekel: »Postavil si se, kakor se Poljaku spodobi, in prevzelo ga je ogromno ginjenje, a v srcu se mu je rodilo hrepenenje, navdušenje in kot jeklo neupogljiv pogum. »Moram«, rekel je sam sebi, »rešiti Nelko, moram doživeti ta trenotek.« In pri taki priliki se mu je zdelo, da je ni nevarnosti, katere bi ne mogel zmagati in da je ni ovire, katere bi ne mogel zdrobiti.

(Dalje.)

marca leta 1910. si je tako pridržal 8 kron od učiteljice Izabele Lemaire. Eržen prvo dejanje popolnoma prizna, drugega pa da se ne spominja. Dognano pa je, da je Lemaire poslala ta znesek, Eržen pa je proti zadruzi to dejanje priznal in se zavezal znesek povrniti. 8 kron je res sam povrnil, 250 kron pa njegova sorodnika. Gre pa v obeh slučajih za goljufijo potom ponarejanja zasebne listine; zato povrnitev škode ne izključuje kazni, kar je mogoče pri tatvini in nezvestosti, toda le če obdolženec pravočasno sam škodo povrne, ne pa drugi. Tako je Eržen povrnil zadruzi škodo glede zneskov 84 K 70 vin, in 66 K, ki mu jih je blagajnik izročil, da jih odpošlje na dve dunajski tvečari. Eržen jih ni odposlal, ampak pridržal, pa tudi pravočasno povrnil, zato ga ne more zadeti kazen in obsodba. Eržena tudi sumijo, da si je pridržal še drugih 100 kron, kar se sicer ne da dokazati, pač pa je tudi teh 100 kron povrnil baje, ker se je hotel izogniti nepravilnim, ne pa ker se je čutil krivega. Zadruza je prišla na ta kaznjiva dejanja šele po Erženovem izstopu iz službe; odslovljen je bil zaradi nerednosti v knjigovodstvu. Neposredni vzrok odslovitve je bil ta, ker se je Eržen proti članu upravnštva, Josipu Arharju, izustil, da ne more knjige v tak nered spraviti, da jih nihče ne bo razumel in ne samo Anton Arhar. Zadruzi ni nič več dolžan, temveč imel bo še tirjati. Seveda, kje se more takega knjigovodjo trpeti! Nato je bil Eržen od februarja do avgusta 1910 pri tvečari Tauzher-Zhuber v Ljubljani; nekega dne je kar izginil in vstopil v Sarajevu pri tvečari Steinmetz. Po izstopu je Tauzher zasledil goljufijo. Ze prej ni odrajal Eržen od neke stranke 30 K, katere pa mu je knjigovodja pustil kot predujem. Dne 10. avgusta, tedaj tik pred odhodom, pa je prišel Eržen k vtečarju Edmundu Kavčič, češ, da je odposlan od tvečarje Tauzher po svoto 416 K. Kavčič mu je verjel, izročil denar, Eržen pa je denar zase obdržal in iz Ljubljane izginil.

Eržen je nekaj časa prej po pravici prišel h Kavčiču po denar, pa ga takrat ni dobil vsled nekega nesporazumenja pri znesku. To okoliščino je Eržen izrabil ter šel drugokrat brez poblastila ali naročila Kavčiča tirjat, ki se je dal premočiti, misleč, da ima obdolženec tudi drugokrat poblastilo denar sprejemati. Eržen dejanje — ki ima vse znake goljufije, priznava in je njegov izgovor, da si je denar samovlastno izposodil, ničev, ker take vrste posojil postava ne more pripoznavati.

Erženov značaj označujejo še sledeča kaznjiva dejanja. Leta 1907. je prosil pri moravški posojilnici za posojilo 800 K. Posojilnica je zahtevala zanesljivega poroka. Eržen je prosil zato znanko Ano Premk, ker pa njenege podpisa ni dobil, ga je na zadolžnici kratkoma ponaredil. — Leta 1909. si je prizadeval dobiti od kočevske posojilnice 2000 K. V tem slučaju se pa sploh ni prizadeval dobiti poroka, ampak je kar lepo ponaredil podpis svojega strica, upokojenega župnika Fr. Eržena. Tako se mu je posrečilo dobiti obe posojili. Pa v nobenem slučaju ni dognano, da Eržen ni imel namena posojil vrniti, tedaj škodovati, kajti na prvo posojilo dolguje še 385 K, na drugo pa 1859 kron. Od početka je redno obroke plačeval. Zaostal je s plačevanjem šele kasneje. Eržen se zagovarja, da je pričakoval od Kregarja službo. Tudi za slučaj se mu ne da dokazati namen škodovati; to njegovo postopanje pa je vendar jako značilno.

Pred dvema leti mu je Jadranska banka dala na menico 200 K. Ziran je bil škof dr. Jeglič, čegar podpis je smatrala banka za popolno sigurno. Škof je brezpogojno podpisal. Banka pa je iz zgolj formalnih ozirov pa tudi, ker se je hotela Eržena odkriti, zahtevala podpis še enega poroka. Eržen je takrat kar meninici tehnično podpisal Kregarja. Pri zaplasti je plačal menico škof. Ker se je šlo zgolj za formalnost, ne pa varnost posojila, se tudi tu sicer ne more govoriti o goljufijem dejanju, pač pa tudi to dejanje kaže, kako malo izbiren je bil Eržen glede sredstev v dosego svojih namenov. Tedaj je treba izpovedbe Eržena glede potvorbe občinskega katastra ocenjevati s previdnostjo. Obtožnica trdi, da je Eržen koncem leta 1908. pogostoma zahajal zvečer h Kregarju in da Kregar navaja za vzrok obiskov, da ga je Eržen hodil prositi, naj podpira njegovo prošnjo za zvišanje plače. V preiskavi je Kregar priznal, da mu je Eržen nosil volivne imenike brez davčnih podatkov, katere je Kregar rabil v svrhu agitacije. — Ze enkrat prej je Kregar za Eržena plačal 160 K. Eržen mu je pomagal že leta 1906. pri volitvah za zbornico in zato mu je bil — kakor pravi obtožnica — porok. Pogosto je dal Erženu kak denar, tudi enemu Erženovih otrok je boter. To pa da je storil iz človeškega usmiljenja. Pa to ni verjetno, trdi obtožnica, da bi Eržen za toliko dobrot dolžil svojega dobrotnika kaznivih dejanj. Napram gostilničarju Dachu da se je Kregar izrazil, da je skomandiral Erženu službo, pa mu ni za pomagati, ker noče dobro storiti. Zato sklepa Dachs, da je šel Eržen Kregarju pri volitvi na roko. Eržen je prosil tudi pri »Ljudski posojilnici« za službo, pa je bil odklonjen, ker ga ni smatrala za sposobnega. Kregar ga je priporočal kot pridnega človeka, strankarskih zaslug pa ni omenil. Kasneje je Eržen po priporočilu kanonika Šiška dobil službo pri Zadrugi zvezi. Kanonik Šiška ni Eržena priporočal iz strankarskih ozirov; pa je le mogoče sklepati, da je vplivalo nanj Kregarjevo priporočanje.

Neposredno pred volitvami so se pri Kregarju izpolnjevale glasovnice, ki so prihajale z dežele. Vsled obilnega dela je tu pomagalo mnogo oseb, med temi tudi Eržen, kar ne bi smel kot uslužbenec zbornice storiti. Eržen očita Kregarju tudi nepravilnost pri izpolnjevanju glasovnic, česar se pa ni preiskovalo, ker je zadeva tudi že zastarana.

Dognano je tedaj, pravi obtožnica, da je Eržen potvarjal v korist S. L. S., sam za svojo osebo ni imel koristi kaj takega storiti, tedaj ga je nekdo drugi k temu napeljeval, zlasti ker Eržen političnih razmer ni poznal, ki so pa bile znane Kregarju. Vse okoliščine kažejo na Kregarja. Tedaj sledi, da je Eržen v preiskavi resnico govoril glede vseh obdolženih, zlasti ker ni obdolžil Ivana Štefeta, ampak njegovo ženo, ki kot politična oseba sploh ne pride v poštev. Obtožnica nadaljuje, da sklicevanje Kregarjevo glede protislovij med časniskimi članki in izpovedbami ne drži, ker je to v senzacijah slučajih pri časniskih nekaj navadnega.

Priče, ki govorijo proti Erženu, zamenjujejo dogodek, ker je zadeva zelo zamotana. Tako nekateri pravijo, da so tudi Dachs, Ložar, Ivan Štefe in drugi sodelovali pri potvorbi, ki so pa le pri izpolnjevanju glasovnic bili navzoči. Verjetno je res tudi, da je Eržen proti posameznikom več povedal kakor odgovarja resnici.

Eržen se je tudi skliceval na list, ki mu ga je dal Kregar. Na lističu je bilo navodilo za falzifikacijo občinskega katastra. Eden izvedencev smatra pisavo za Kregarjevo, drugi izvedenec pa to odločno zanika.

Obtožnica konča: Ker je potemtakem dognano, da je Ivan Kregar Eržena napeljal k popisanim falzifikacijam, in ker je po izpovedbi Erženovi in po celem stvarnem položaju sum, da so se falzifikacij udeleževali tudi Frančiška Štefe in Elizabeta Kregar, utrjen, je obtožba vsestransko utemeljena. Predlaga se osebno zaslišanje 27 prič, 27 drugih prič pa samo izpovedi.

(Dalje med telefonskimi poročili.)

Dnevne novice.

+ **Agro-Merkur zopet važno pravdo izgubil.** Agro-Merkur je izgubil pravdo proti šentjanški premogovni družbi. Šlo se je za članstvo imenovane družbe. Ribnikar in A. Zerjav sta namreč svoj čas zbiralata takozvano »narodno« delavsko organizacijo in sta hotela po konsumu, ki ga vzdržuje šentjanški premogovnik, dobiti delavce v svoje vrste. Tam pa niso šli na lim do občnega zbora Agro-Merkurja. Tedaj je rabil dr. Zerjav pooblastil, da dobi večino na občnem zboru. Šentjanški premogovnik je dobil pismo, v katerem se ga nagovarja, da naj podpiše pristopnico za več deležev, češ, da je stvar le formalnega značaja zaradi občnega zbora. Pri konkurzu se je dobila pristopnica, a premogovnik se je seveda branil članstva in trdil, da je pristopnica neveljavna, podpis falzificiran in številke korigirane. Agro-Merkur je pravdo izgubil.

+ **Vodne sile.** C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani je razsodilo glede konkurznih projektov družbe Leykam-Josephsthal in deželnega odbora kranjskega, da se prizna projektu deželnega odbora večja narodno-gospodarska važnost. Ker pa hoče zdaj družba Leykam zgraditi vodno stopnjo z višino starega jez v Verju, se vrši nova obravnava pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani 31. t. m., pri kateri bo deželni odbor tudi proti tej gradbi ugovarjal in zahteval, da postane tu vsa Sava prosta za deželo. — Dne 28. t. m. se vrši komisija o projektu kranjskega deželnega odbora za izkoriščanje vodne sile od Kresnic do Ponoviča. Sava bi se po predoru izpeljala v dolino nad Ponovcem, koder bi stala elektrarna pod tirom južne železnice ob strugi.

— **Vsled sinove neprevidnosti mati ustreljena.** Žalostna smrt Marije Kesner se sedaj takole pojasnjuje: 25 letni Franc Kesner je kupil februarja meseca v Kastelčevu trgovini v Kandiji samokres, kaliber 9 mm. Samokres je shranjeval v omari in ga skrival pred ženo. Samokres je kupil, ker se je bal napada, ker v obližju dela mnogo tujih delavcev pri gradnji železnice, on sam pa kot zidar hodi z dela pozno v noč domov. 8. maja t. l. pa je šel s sosedom v Semic na semenj. Samokres pa je pustil v omari visečega na žeblju, omaro pa odprto. Sestri se je čudno zdelo, kaj ima brat tako skrivnega v omari. Odprla je omaro in našlo pod obleko samokres. Ko je samokres v vezi ogledovala, prišel je njen oče Jože Kesner in jo karal, naj pusti bratovo stvar pri miru, da mu kaj ne pokvari. Vzel je samokres oče v roko in ga ogledoval. Mati, 62 letna Marija Kesner, pa je sedela na pragu in lupila krompir. Ko je tako 70 letni starček, mož Marije, ogledoval čudno konstrukcijo samokresa, napel je tudi petelin in samokres se je — sprožil ter je projektil predrl starki desno ustnico, zbil ji nekaj zob, šel skozi sredino jezika v grlo in tam običal. Nezavestna se je starka zgrudila na tla. Strel privabil je sosedo, kateri so slišali, kako je karala hči očeta z besedami: »Jezus, Marija, oče kaj ste storili!« On ji je pa obupno odvrnil: »Kaj sem jaz vedel, da strelja.« Med tem je starka že umrla. Oče in hči pa sta hotela prikriti nesrečo in zato sta došlim pripovedovala, da je mater zalila kri. Mrtvogledu sta isto povedala, — seveda ta jima je to verjel in ženo so pokopali. Čez 10 dni pa je bila obča govorica, da je sin mater ubil — ustrelil. Zvedelo je to orožništvo in naznanilo drž. pravdnštvo, katero je pustilo nesrečnico izkopati in zdravniško pregledati. Zdravnika sta konstatirala, da je bila starka iz neposredne bližine ustreljena in našla kroglo v tilniku. Vzlic temu sta Kesnerjeva še vedno dejanje tajila. Sednjič je pa 70 letni starček obupano priznal gori opisano nesrečo.

— **Tujci na našem jugu.** Združene francoske in angleške železniške in parobrodne družbe prirede letošnje leto dve veliki skupni potovanji v Dalmacijo, Črno goro, Albanijo, Hercegovino-Bosno in Hrvasko, kjer med drugim obiščejo Zagreb in Plitvička jezera.

— **Ker je rešil življenje** z lastno smrtno nevarnostjo Frančiški Peterlin, je podelila deželna vlada posestniku Marku Bariču z Zg. Radencah nagrado v znesku 52 K 30 v.

— **Prešernova kočja na Stolu se otvori** dne 2. junija t. l.

— **Začasni učitelj** je postal suplent Jožef Straus v ljudski šoli na Toplem Rebru.

— **Obesil se je** minulo nedeljo v Bistri Jožef Sinko, hlapec pri graščaku Galletu. Čez dva dni so ga dobili visečega v gozdu. Doma je bil iz Štajerskega.

Oglase za binkoštno številko »Slovenca« sprejema upravništvo le do petka zvečer.

Ljubljanske novice.

Ij **Nadvojvoda Friderik**, general pehote, se je danes jutraj pripeljal s svojim šefom generalnega štaba, polkovnikom Nemetschekom in s spremstvom v Ljubljano. Nadvojvoda stanuje v hotelu Union. V Unionu so se nadalje še nastanili: ekselencia podmaršal Schanaru, polkovnik Wiszling in generalni major Viktor Seidler. Včeraj sta se pripeljala v Ljubljano in se nastanila v hotelu Union ekselencia podmaršal Artur Winkler z Dunaja in major generalnega štaba Viljem Eisner-Bubna. Ekselencia podmaršal Viktor Dankl, poveljnik 14. armadnega zbora in poveljujoči general v Inomostu, se je včeraj pripeljal s svojim pobočnikom nadporočnikom Rolandom Haniskom v Ljubljano. Stanuje pri »Slonu«. — Danes dopoldne je nadvojvoda Friderik bil prisoten pri tekmovalnem streljanju na vojaškem strelišču, popoldne si je ogledal pa potresno opazovalnico.

Ij **Tekmovalno streljanje c. kr. planinskih polkov**. Glede na tekmovalno streljanje moštva na tarčo Kaiser, ki se je končalo v torek, je še pripomniti: Tekmovalnega streljanja se je udeleževalo 269 strelcev, in sicer 65 strelcev I. polka deželnih strelcev na Tirolskem, ki so skupaj zadeli 377 podob. Na vsakega strelca torej odpade 58 zadetih podob. Od II. polka deželnih strelcev (Bolcan) se je udeležilo tekmovalnega streljanja 49 strelcev, ki so skupno 282krat zadeli podobo. (Posameznik je zadel 575 %). III. polk deželnih strelcev (Innichen) je odposlal 57 strelcev, ki so 403krat zadeli podobo. Posameznik je sedemkrat zadel tarčo. IV. deželno-brambovski polk (Celovec) je odposlal 53 strelcev, ki so zadeli 320krat, posameznik šestkrat, podobo tarče. Ljubljanski 27. deželno-brambovski polk je streljal s 45 strelci, ki so 267krat, posameznik 59%, zadeli podobo. Najboljše so streljali (707) strelci tretjega polka deželnih strelcev, ki so si priborili cesarsko potujoče darilo; drugo mesto so si priborili strelci četrtega polka (603 %), tretje ljubljanski planinski polk (594 %), četrto prvi polk deželnih strelcev (58 %) in peto mesto drugi polk deželnih strelcev (5705 %). Častniško tekmovalno streljanje druge skupine se je pričelo na tarči Cesar včeraj in bo že danes popoldne najbrže končano. Lep uspeh je dosegel naš ljubljanski domači polk, katerega moštvo si je priborilo tretje mesto, dasi še ni dolgo oborožen s kratkocevnimi puškami.

Ij **Skušnja moškega zbora »Ljubljane«** je danes ob tri četrt na 8. uro zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«.

Ij **»Njegova« pota**. Kako radostno in ponosno so časih liberalni Ljubljančani sprejemali bivšega župana Ivana Franceviča Hribarja, ko se je z naporne dela pri raznih banketih vračal v Ljubljano iz Moskve, Prage ali Peterburga. Ljubljana je po takem potovanju vedno dobila kako novo nerodno županovo stavbo, ki so jo liberalni žurnalisti morali kot sijajno Hribarjevo delo poveljevat — sedaj nam pa kažejo v finančnem in stavbenem oziru te stavbe taka rebra, kakor če človek odpre kako staro mareljo. Potovanja Hribarjevih občinskih svetnikov na razne slavnosti je zadnjič župan Tavčar ironiziral s tem, da je hudobno pripomnil, da bodo sedaj občinski svetniki morali potovati na svoje stroške, kar se pa drugih Hribarjevih županskih »uspehov« tiče, so pa taki, da so liberalci v občinskem svetu sami veseli, če jih kolikor mogoče malo spominjamo na Hribarja. Liberalci so takoj — nervozni, če čujejo dvoje opazk: o septemberskih dogodkih in o Hribarju. Te dve stvari pa ste zadnji čas zopet nekako združene prišle v javnost, in sicer na način, ki je za g. Ivana Hribarja še zanimivejši, kot tiste žgoče besede deželnega predsednika, s katerimi mu je ob pričah dokazal, da je Ivan Hribar zahteval, da je bilo ob septemberskih dogodkih poklicano na ulico vojaštvo... »Slovenec« je kratko beležil te dni, da Hribarja ni v Ljubljani. »Slovenskem Narodu« je to bilo zelo zoperno ter se včeraj togoti, da hočemo bivšega župana imeti v Ljubljani. Tu ima Ivan Hribar liberalno hvaležnost. Gospodje okoli »Slovenskega Naroda« bi najraje videli, da bi g. Hribar kolikor mogoče dolgo izostal, ker so ga, kakor se vidi iz »Narodove« razburjenosti, menda tako siti, kakor znani Hribarjev pesniški junak Jaka Živlenasit vode. Ob teh razmerah je za Hribarja vsak povratek v »nehvaležno« Ljubljano vedno žalostnejši. Ivan Hribar se je včeraj vrnil iz Bosne v Ljubljano. To beležimo, kakor smo objubil. Hribar je bil v Bosni, kjer pa je bil že radi ondote kupčije silno

slabe volje. Kupčija bi namreč že bila, če bi le »Kreditna banka« ne držala svojega predsednika preveč za vrat. Že to ni povzročalo Hribarju pri povratku posebnega razpoloženja, »Narod« mu je pa s svojo notico popolnoma pokvaril vsako veselje pri povratku. Bil je pa gospod bivši župan zelo razburjen, ko je čital »Narodovo« notico ter se je čudil, zakaj bi »Slovenec« ne smel beležiti njegovih potov. Časih je bilo vendar to nekaj samoposebi umevnega, da je cel svet vedel, kam stopi Njegova noga. In zlobni »Narod« mu hoče vzeti celo še ta ostanek nekdanje slave ter se jezi na »Slovenca« tako nerodno, da najbolj omejen človek mora videti, da se za »Narodovo« jezo nekaj skriva... To nas je napotilo, da se bomo o stvari informirali.

Ij **Polkovnik Franc Fedrigoni** je imenovan za poveljnika pešpolka št. 37 in zapusti belgijski polk, v katerem se je povsnel od prostaka do polkovnika. Ob tej priliki je polkovnika Fedrigonija pohvalilo poveljstvo III. armadnega zbora.

Ij **Matevž Skubic** †. Dne 21. t. m. je ugasnila luč življenja možu - veteranu, ki zasluži, da mu posvetimo par vrstic v slovo. Matevž Skubic, železniški delavec, si je začel kot tak služiti kruh, ko se je gradila železna cesta skozi našo belo Ljubljano. Od 1. novembra 1854 naprej pa do 8. januarja 1909 je vedno opravljal težavno službo skladiščnega delavca marljivo in vestno. Odlikovan je bil s kolajno za 40-letno zvesto službovanje. Lahko rečemo, da ga ne bode kmalu, ki bi vztrajal 55 let v eni in isti — pa ne lahki službi, prestal toliko slabega, a le malo dobrega, ter kljub temu dosegel starost 81 let. Le oslabelelost ga je prisilila, da je izstopil iz službe. Mož je bil vedno vzor krščanskega delavca, kremenitega značaja ter dolgo vrsto let član Prometne zveze.

Ij **Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani** opozarja cenjeno občinstvo, da se vrši danes, kakor običajno vsak četrtek, vinska poskušnja od 5. do 9. ure zvečer pod kavarno Evropa.

Ij **Deklico odpeljal**. 29letni ključavničar Fran Podbevšek je prišel lansko leto iz južne Avstralije, kjer je delal na neki sladkorni plantaži in se je nastanil v Ljubljani pri svoji materi. Med časom bivanja v Ljubljani je imel znanje z raznimi ženskami, a je vse kmalu prekinil. Pred kratkim se je seznanil v parku na Slovenskem trgu z nekim 15letnim dekletom, katerega je znal toliko pregovoriti, da ga je spravil s pomočjo 23letnega Leopolda Drameta iz Zibike na Štajerskem in 29letnega mizarskega pomočnika Avgusta Habiča baje v Avstralijo. Podbevšek se je naprej odpeljal do Nabrežine, kamor mu je deklico pripeljal Drama. Habič je imel pa nalog, da se je načrt izvedel. Podbevšek je šel potem z deklico v Milan in Genua, odkoder sta se baje odpeljala v Avstralijo. Po ovadbi je policija Habiča in Drameta aretovala in izročila sodišču, za Podbevškom in deklico je odposlala pa na razne kraje brzojavke.

Ij **Stavkajo** livarji pri tvrdki Samassa.

Ij **Aretovan** je bil 24letni Alojzij Sitar, kateri je ogoljufal neko anončno pisarno za skoraj 1000 K. Tudi brivskega pomočnika Marko Ljubiča, kateri je zasledovan od sodišča v Petrinji na Hrvaškem, je policija aretovala in izročila, kakor Sitarja deželnemu sodišču.

Ij **Trgovino** zaprl je danes trgovec z železnino g. Golob na Mestnem trgu.

Ij **Klasifikacija konj**. Jutri dne 23. t. m. se prične klasifikacija konj na konjskem sejmišču poleg mestne klavnice. Dne 23. t. m. se vrši klasifikacija za I. in III., dne 24. t. m. za IV., dne 25. t. m. za I., V. in VI. okraj. Začetek klasifikacije dne 23. in 24. t. m. ob 9. uri jutraj, dne 25. t. m. pa že ob 8. uri zjutraj.

Telefonska in brzojavna poročila.

VELIKI KRAVALI V BUDIMPEŠTI.

Dunaj, 23. maja. (Ob 1. uri popoldne.) Danes je prišlo v Budimpešto do velikih krvavih kravalov in pocestnih izgredov štrajkajočega budimpeštanskega delavstva, ki je prihitelo v velikih četah pred parlament zahtevati in demonstrirati za splošno in enako volilno pravico. Parlament je zastražilo vojaštvo okoli in okoli. Med vojaštvom in štrajkujočimi delavci je prišlo do velikih konfliktov. Demonstrantje so razbijali šipe po raznih palačah, tako na palači nadvojvodinje Klotide, razbijali tramvajske voze in jih pometali po tleh, metali kamenje in streljali na policijo in vojaštvo. Po ulicah je prišlo med policijo in vojaštvom in demonstranti na več krajih do spopadov. Vojaštvo in policija je morala prijeti večkrat za orožje. Po sedanjih poročilih so mrtve štiri osebe; med temi en učenec in en delavec. Težko je ranjenih 80, po drugih poročilih pa 150

oseb. V mestu še ni miru in se kravali nadaljujejo. Po ulicah je nastavljena artilerija, tovarne so zaprte in zastražene.

Budimpešta, 23. maja. Ob 2. uri popoldne. Od organiziranega delavstva naznanjeni demonstracijski štrajk se ni popolnoma posrečil. O generalni stavki ni govora, ker večina delavstva ni organizirana. Ker javna prometna sredstva niso vsled štrajka nič trpela in so vsa funkcionirala, so v prvih dopoldanskih urah ceste izgledale kot po navadi. Le v tovarniških delih mesta je bilo, kakor bi bilo mesto oblegano. Trg pred parlamentom je bil podoben vojnemu taborišču. Pred stopnjicami parlamenta sta od zgodnjih jutranjih ur dalje taborila dva eskadrona. Na petih krajih v mestu je množica pobila šipe na hišah. Množica je prevrnila tramvajske voze in z njimi gradila barikade. Ljudje, ki so se vozili v električnem tramvaju, so bili obdelovani s palicami. Nemiri so se razširili po vsej okolici parlamenta. Opetovano so bili demonstranti z golimi sabljami razgnani, a so se kmalu zopet zbrali na drugih krajih. V parlamentu se je kmalu izvedelo o krvavih dogodkih. Vršila se je tajna seja. Predsednik zbornice, Tisza, je izjavil, da se parlament ne bo dal vplivati od ceste. Manjšina je predsednika upila: Morilec! To To ni nikak parlament! — Med tem divja vihar ogorčenja po cestah dalje. Vlada grozi s proglašenjem obsednega stanja, ako ne nastane mir.

Budimpešta, 23. maja. (Ob tričetrt na 3. uro popoldne.) Nemiri trajajo nezmanjšani dalje. Doslej so štiri osebe mrtve. En mrtvec je nepoznan, četrty mrtvec je neki konstabler na konju. Ranjenec je 160. Demonstranti so po mestu iz zemlje izdrlji kandelabre za plin in izruvali tračnice cestne železnice. Doslej je rešilna postaja posredovala v 100 slučajih. 25 oseb je v bolnišnici. Aretiranih je doslej do 200 oseb. Vse mesto je zasedeno od vojaštva. V Hoved ulici je bil neki huzarski častnik težko ranjen s kamenjem. Na Weizenskem ringu je bilo 65 oseb ranjenih od salv. Neprestano prihajajo poročila o novih spopadih.

Budimpešta, 23. maja. V zbornici so bili silno burni prizori. Polonyi je klical: Na cesti more šolske otroke, mi pa tu uganjamo take stvari. Nastal je silen hrup, ki še sedaj traja.

SOCIALNO - DEMOKRAŠKE ORGANIZACIJE NA HRVAŠKEM PRED RAZPUSTOM?

Zagreb, 23. maja. Policija je pozvala tajnika delavskih organizacij Viljema Bukšeka in mu naznanila, da bo vlada razpustila vse soc. dem. delavske organizacije, ako socialni demokratje ne prenehajo z izdavanjem »Crvene Slobode«. Organizacije so nato imele konferenco. Sklenjen je protest, v slučaju razpusta pa generalni štrajk.

PRVA SLOVENSKA POROTNA RAZPRAVA V TRSTU.

Trst, 23. maja. Danes se vrši pred tržaškim porotnim sodiščem razprava proti Josipu Gabrocu iz Vižovelj pri Nabrežini, ki je bil že dne 5. decembra 1911 pred poroto obtožen uboja na gostilničarju Franu Blažini iz Vižovelj in tudi tedaj obsojen na šest let težke ječe. Obtoženec branitelj dr. Mandić je vložil ničnostno pritožbo, ki je bila rešena ugodno, in se torej ponovi razprava danes. Današnja porotna razprava se vrši v slovenskem jeziku, prvič, odkar obstoji porotno sodišče v Trstu!

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 23. maja. Danes nadaljuje zbornica debato o službeni pragmatiki uradnikov. Danes je govoril dr. Verstovšek. Govoril je slovensko tri ure ter podrobno navajal pomisleke proti sestavi službene pragmatike v predloženi obliki.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 23. maja. Politični položaj je silno moten. Rusini so silno nejevoljni na postopanje Poljakov v zadevi rusinske univerze ter grozijo z obstrukcijo. Nekateri listi širijo že vesti o krizi in pravijo, da bo zasedanje meseca junija odgodeno.

KREGARJEVA AFERA PRED CELJSKIMI POROTNIKI.

Celje, 23. maja. Obravnava se je začela ob tri četrt na 11. Prvi je bil zaslišan Eržen. Čuti se krivega v toliko, da je dejanje storil, pa ne z namenom goljufati, ampak vsled silno slabih gospodarskih razmer in ker občinski kataster ni bil nobena javna listina, ampak samo zasebna listina trgovske zbornice. Vedno je upal na stalno službo v zbornici; dr. Murnik pa mu je bil nasproten in ga je pošiljal, da naj gre prosit svetnike. Po Štefetovem navetu se je seznanil s Kregarjem. Kregar pa mu je rekel, da bo težko šlo, ker je S. L. S. v zbornici v manjšini. To je bilo leta 1906.

Eržen nato razlaga, kako se vrše predpriprave za volitev v zbornico. Kregar mu je prvotno naročil, da naj prinese imenik, pozneje pa mu je prinesel občinski kataster, da bo lažje bolj zanesljivo kontroliral. Obljubil da mu je 500 K nagrade za to delo. Eržen pa je nato rekel — to se je godilo v pisarni Kregarjevi — »Kaj meni nagrada! Meni je samo za stalno službo, ker imam bolno ženo in otroke!«

Štefetova žena je samo pisala, kar je Eržen narekoval. Kregarjeva žena pa se dejansko ni prav nič udeleževala tega dela. Ne čudi se, če je izrazila veselje nad tem delom, ker je imel mož toliko političnih skrbi. V odsotnosti moža mu je samo povedala, kar je mož naročil, za katere občine da naj Eržen prinese občinske katastre. Potvarjalo se je zato, ker je šlo za zmagajoč II. obrtnem razredu.

Eržen nato kaže, kako je radiral davčne postavke in zapisoval višje. Po teh popravljenih listkih je sestavljal potem imenik v zbornici.

Eržen izpove tudi, da se je tudi za liberalno stranko prepisoval imenik in se je pošiljal ven na liberalne zaupnike, in zato je mislil, da je to, kar je delal za Kregarja, dovoljeno.

Golob je spoznal falzifikacije, ker so se mu zdele davčne postavke previsoke. Eržen mu je priznal, da je to naredil, in mu je Golob sam nasvetoval, da naj se službi odpove. Falzificiral je kakih 500 davčnih postavk. 30 do 40 listkov je Kregar raztrgal. — Votant Erhartič vpraša Eržena, na kak način jih je Kregarjeva gospa vzpodbujala k temu delu. Ta pove, da bi tudi brez njene vzpodbude to delo naredili in da ona ni nič vplivala na njihovo delo. Štefetova gospa da je bila kakih dvajsetkrat pri tem delu zraven. Nato stavijo državni pravdnik in zagovorniki nekatera vprašanja na Eržena. Toda predsednik pove, da se bo o teh vprašanjih še pozneje obširno obravnavalo in prekine obravnavo do 3/4 4. popoldne.

PREDSEDNIK NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA ODSTOPIL.

Berolin, 23. maja. Predsednik Kaempf je odstopil. Njegov odstop se utemeljuje s tem, ker je premoalo ščitil cesarja Viljema II. proti napadom od strani soc. demokratov v nemški zbornici. Kot njegov naslednik se imenuje liberalac Payer.

NOV ZLOČIN AVTOMOBILSKEGA ROPARJA BILLA.

Pariz, 23. maja. Iz Nancyja se poroča: Anarhist Bill, tovariš usmrčenih avtomobilskih banditov Garnierja, Bonnota, Valletta in Duboisja, je izvršil v Rue Villiersu nov zločin. Bill je streljal s ceste v stanovanje neke gospice Bellotove, ker je sumil, da je kot ženska detektivka izdala anarhiste policiji. Strel je zadel Bellotovo mater. Bill je pobežnil.

OBSOJENI GROF ANARHIST.

London, 23. maja. Anarhist grof Malatesta je pobežnil radi političnih zločinov iz Italije na Angleško. V Londonu se je moral zagovarjati, ker je razžalil Laha Bellinija, ki je bil svojčas član neke tajne zveze laških anarhistov, a je izstopil iz anarhistične zveze. Grof Malatesta je Beliniju očital policijsko vohunstvo. Pri razpravi so dognali, da je grof Malatesta zelo nevaren anarhist. Obsodili so ga v trimesečni zapor. Ko zapor presedi, ga z Angleškega izženejo.

ARETIRANI MEDNARODNI TATOVI.

Milan, 23. maja. Tu so aretirali tri elegantno oblečene gospode, ko so prodajali bisere, ker je zlatar, ki so mu ponujali bisere, spoznal, da so to biseri, ukradeni 12. maja v Genfu v avstrijskem konzulatu.

AVTOMOBILSKA NESREČA.

Pariz, 23. maja. Avtomobil, v katerem se je vozil rentier Bollivet s svojimi sorodniki, je v bližini Bainboensa ponesrečil. Bollivet se je ubil, dva njegova sorodnika sta smrtnonevarno ranjena.

SAMOMOR MATERE IN NJENIH TREH OTROK.

Berolin, 23. maja. V Weisswasserju je skočila radi bede v reko slikarjeva žena Auer s svojimi tremi otroci. Vsi štirje so utonili.

Razne stvari.

77 ledenih gorâ je srečal na svojem potovanju te dni parnik Aland-črte »Virginian«.

220 kilometrov v 140 minutah je preletel belgijski aviatik Crombez. Preletel je progno Nieuport-Calais-Dover.

Štajerske novice.

Š Obrtno društvo priredi na Binkoštni ponedeljek v Celju prvi veliki spodnještajerski obrtni shod, na katerem se bode razpravljalo o različnih važnih zadevah obrtnega stanu. Ako bo shod strogo stanovski in ne bo nobenega poskusa, pomagati razpadajoči liberalni stranki zopet na konja, želimo

shodu mnogo uspeha pri posvetovanjih. Želimo tudi, da se slovenski obrtni stan pri svojih posvetovanjih ozira tudi na zahteve našega kmečkega in delavskega stanu ter jima pride samorad nasproti. V političnem oziru pa ponavljamo svoje staro stališče. Mi smo prijatelji obrtnega stanu, toda glede posameznikov velja: 1. kjer bodo slovenski obrtniki sluge liberalne stranke, tam ne morejo računati na podporo naše stranke; 2. kjer bodo mirni in nad strankami, tam jim bomo tudi mi prijazni; 3. kjer bodo naši, tam jih moramo podpirati z vsemi močmi.

Š Utonil je v Savi krojaški vajenec Al. Gregl iz Bizelskega. Dne 14. t. m. zvečer je hotel po delu na vsak način priti v Savo; hitro je raznesel strankam obleko, potem pa brž v Savo, ki pa ga ni dala več živega iz sebe.

Š Samomor v Trbovljah. V Globuškovem gozdu se je ustrelil 21 letni rudar Peter Ljubše iz Prevorja pri Celju. Kakor pripovedujejo sosedje se je predvčerajšnjim sporekel z bratom zaradi nekega dekleta in je odšel iz stanovanja v gozd, kjer je ostal vso noč. Včeraj dopoldne je nabasal pištolo ter se počil v srce. Strel je bil tako močan, da mu je razmesaril levo stran prsi in vžgala se mu je obleka na životu, vsled česar mu je odgorelo levo uho in se je opekel okoli vratu. Ljudje so našli mladeniča, ko so opazili dim v gozdu.

Š V pljanosti. Rudarja Lemež in Ratoš v Kasazah pri Celju sta pred par dnevi popivala v neki gostilni. Med njima je nastal prepir in kmalu nato tudi pretep. Lemež je Ratoša v pretepu lahko ranil z nožem na roki, kar je tega tako razjezilo, da je potegnil nož in z njim večkrat sunil Lemeža v leva pleča ter mu ranil tudi pljuča. Lemeža so smrtnonevarno ranjenega prepeljali v celjsko bolnišnico.

Š Umrl je v Gradcu Rudolf vitez Mayr pl. Melenhof. Bil je od leta 1903. sem član štajerskega deželnega odbora. Obakrat je bil izvoljen v skupini veleposestva.

Š Sam zažgal. Iz Konjic: 20. t. m. popoldne je pogorela posestniku Jožetu Bezenšek v Prelogih pri Konjicah hiša z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Požar je napravil okrog 5000 K škode, ki pa je pokrita z zavarovalnino. Skrajja niso vedeli nič gotovega o nastanku požara. Pozneje pa je nastal sum, da je posestnik sam zažgal. Še isti dan so ga nato orožniki aretirali in ga izročili okrajni sodnji v Konjicah. V zaporu je požig deloma že priznal in izjavil, da je poslopja imel zavarovana pri dveh zavarovalnicah.

Š Smrt pri ponočevanju. Iz Slov. Bistrice: V eni zadnjih noči sta ponočevala fanti Anton Justinek, rojen v Zgornji Ložnici pri Slov. Bistrici in 19 letni Martin Leskovar iz Kačeneka, Konjice. Med potjo sta se sprla in Leskovar je Justineka osemkrat zabodel z nožem, da se je takoj zgrudil mrtev na tla. Vzrok prepira med njima je še neznan. Eni pravijo, ljubosumnost, drugi zopet kaj drugega. Leskovarja so orožniki zaprli.

Š Izpred celjske porote. Celje, dne 22. maja. Danes so pred poroto 37letni pekovski mojster Štefan Krenn iz Sp. Hudinje pri Celju, 18letni Franc Verdev, pekovski učenec pri Krennu in 62letni hlapec Jernej Založnik. Štefan Krenn, Franc Verdev in Jernej Založnik so obtoženi zaradi zločina požiga in sicer prva dva kot storilca in Jernej Založnik kot sokrivec. Glasom obtožbe je nastal dne 3. marca t. l. proti 7. uri zvečer na posestvu pekovskega mojstra Štefana Krenna v Bukovem Žlaku požar, ki je vsa poslopja razun zidovja skoraj popolnoma uničil. Poslopja so bila v zelo slabem stanju in je veliko večja zavarovalnina presegala vrednost poslopij. Valed tega je nastal sum, da je moral nekdo ogenj nalašč in z vednostjo lastnika zanetiti. Dognali so, da je Franc Verdev po 6. uri zvečer pekarijo zapustil in se šele okoli pol 8. ure vrnil. — Delavca Alojz Verdel in Gašper Vrečko sta potrdila, da sta srečala Verdeva v smeri proti Bukovemu žlaku. Nadalje se je dognalo, da je prišel Verdev proti pol 8. uri s popolnoma mokro obleko in blatnimi čevlji v Spod. Hudinjo in torej ni hodil po suhi državni cesti. Po dolgem tajanju je Verdev konečno obstal pred preiskovalnim sodnikom, da je poslopja svojega gospodarja res zažgal in sicer deloma na prigovarjanje Štefana Krenna, deloma hlapca Jerneja Založnika. Tudi Založnik je obstal, da je na večkratno željo gospodarja in obljubljen nagrado 50 K nameraval poslopja vpepeliti in je za to določil Verdeva. Štefan Krenn pravi, da mu ni popolnoma nič znano, kako je požar nastal in ni nagovaljal k temu niti Založnika niti Verdeva. Ne oziraje se na obtežilne izjave Verdeva in Založnika imajo dokaze, ki sum podpirajo. Krenn je vedno

tožil, da stanejo popravila poslopij več kot so vredna in vendar je 25. novembra 1911 zavarovalnino zvišal od 1100 K na 3000 K. Krenn se še s tem ni zadovoljil. Meseca februarja 1912, mesec dni pred požarom, je ista poslopja in svinjski hlev znova za 1100 K zavaroval. Pri zopetnemu zavarovanju je zamolčal, da je že pri »Donavi« zavarovan. Iz tega je razvidno, da bi imel Krenn gotovo rajši novo poslopje, kot pa stare podrtije. — Dne 1. marca sta bila Verdev in hlapec Založnik v Bukovem žlaku, kjer je Krenn tarna zaradi obilnih popravil in se izrazil, da bi bilo najbolje, če bi vse skupaj zgorelo. Še isti dan nato je Krenn Založnika zopet nagovaljal, naj zažge. Založnik pa ni hotel sam zažgati, ampak je nagovaljal učenca Verdeva, naj on zažge in si bosta potem nagrado, od Krenna obljubljeno, razdelila. Verdev je bil k temu pripravljen in se je dne 3. marca zvečer proti 6. uri napotil iz pekarije v Bukov žlak zažgat. Kmalu po 6. uri je nastal ogenj, ki se je naglo razširil in upepelil vsa poslopja. Po požigu je Verdev zbežal čez neki potok in gozd zopet proti domu na Spodnjo Hudinjo pri Celju. Sum se je takoj obrnil proti njemu. Krenn je nato prijavil požar zavarovalnici. Pri »Donavi« je zamolčal, da je zavarovan tudi pri »Slaviji«, pri »Slaviji« pa, da je zavarovan tudi pri »Donavi« in hotel tako ogoljufati obe zavarovalnici za odškodnino. Ko je nato sodnija škodo cenila, je bilo razvidno, da ne presega niti pol zavarovalne svote.

Za lepo opravo treba brezdvomno tudi v prvi vrsti elegantnih, priležnih čevljev. Najboljši izvor za to je v Ljubljani, v Stritarjevi ulici se nahajajoča prodajalna trdke Alfred Fränkel, kom. dr., kjer se prodajajo najrazličnejše vrste čevljev za pot in za najelegantnejši salon. — Trdka Alfr. Fränkel, kom. dr. je največje podjetje te vrste v monarhiji in ima poleg ljubljanske še 130 prodajal in tu in izozemlju ter jamči radi velike svoje razsežnosti za prvovrstno, elegantno in ceno obušalo. 233/12

Gospod

UBALD PL. TRNKÓCZY
lekarnar

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za poskušnjo 1 zavoj Vašega »Sladin-čaja«. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim »Sladnim čajem« (znamka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas uljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še nadaljnih 6 zavojev Vašega »Sladnega čaja«, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljica, dne 12. februarja 1912.

Odlčnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

179

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 23. maja 1912.

Pšenica za maj 1912	11-94
Pšenica za oktober 1912	11-52
Rž za oktober 1912	9-70
Oves za oktober 1912	9-26
Koruza za maj 1912	9-14
Koruza za julij 1912	9-19

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Šteek-pferd' lišnje mlečne mlie Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 441

Trideset oralov lepo zaraščenega gozda 1346
z lepo, eno- z 8 sobami in 2 kuhinjama nadstropno vilo tik deželne ceste v št. Martinu pri Rožku se takoj proda. Cena 13.000 K. Več pri J. Vosperniku, v Podravljah, Koroško.

Zahvala.

Iskreno zahvalo izrekamo povodom prerane smrti naše iskreno ljubljene hčere oziroma sestre gospodične

Marije Jager

vsem predragim sorodnikom, prijateljem in znancem za vse mnogoštevne izraze sožalja, kakor tudi za mnogobrojno spremstvo na njenem zadnjem potu.

Posebno zahvalo pa smo dolžni čast. gospodu katehetu Zupančiču, veleč. darovalcem vencev, veleč. gospodičam, ki so nosile vence, gg. pevcem za ganjlive žalostinke, vsem součinkam drage pokojnice in sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast blagi pokojnici. Ljubljana, 23. maja 1912.

Zalujoča rodbina Jager.

1663

Kupi so malo rabljen

8 HP bencin motor

Ponudbe pod »Motor« 1593 na upravništvu lista. 1593 5-1

Lepo posestvo na Cvibli št. 5, pri Žužemberku, na ravnem, tik okrajne ceste, hiša, vse gospodarsko poslopje in zemljišče skupaj ležeče, za 45 mernikov posetve, 12 oralov hoste, lep sadni vrt in košnje za 100 centov marve, se iz proste roke za 16.000 K proda. — Ponudbe na lastnika Ivana Zaletel istotam do 30. junija 1912. 1661

Iz proste roke se proda v Kamniku

VILA z 9 sobami in pritlikino, lepim sadnim vrtom, parkom in kopališčem, eventualno se odda

STANOVANJE za poletje

s 3 sobami, popolno opremljeno. Poizve se Ana Soss-dediči, Ljubljana. 1607

Razpisuje se

služba organista

pri sv. Petru v Ljubljani. Prošnje do 6. junija t. l. Plača po ustmenem dogovoru. Nastop s 1. novembrom t. l.

Župni urad sv. Petra

dne 20. maja 1912.

1656

Janko Petrič, župnik.

Cen nakup

Ako se naznani, kaj se potrebuje, pošljem vsakemu ostanke dobre domače tkanine, kot: kanafase, oksforde, cefire, platno, tkanine, delene, krizete, brisače, saten, pisano tkanino itd., franko po povzetju

40—50 m I. kakovost K 17—
40—50 m II. kakovost K 22—

Fran Maršik, domači tkalec,
Češka Čerma, pošta Nachod, Češko.

Proda se v Tržiču 1601 5-1

hiša

z lepim vrtom in zasajenim drevjem na lepem prostoru. Hiša ima pet stanovanj. Kupec naj se zgleda do 26. t. m., sicer bo prodana na dražbi. Več se izve pri g. Francu Hladniku, posestniku in gostilničarju v Pristavi pri Tržiču, Gorenjsko.

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica št. 14

priporočajo za poletno sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otročjih, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvce, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbiri. — **Specialisti za nepremočljive louske in turistovske čevlje.** — Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila. — Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike!

1662

Popolna

gostilniška in krčmarska koncesija

s pravico prenočevanja tujcev in eventualno tudi s fijkersko koncesijo

se da v najem na Bledu (Zagorice)

za letno zakupnino 300 K. — Na razpolago so tudi vsi gostilniški prostori v vrtom, hlevi in sobami za prenočevanje tujcev.

Reflektanti naj se oglasijo oziroma stavijo svoje ponudbe na odvetniško pisarno dr. Vladislava Pegana v Ljubljani. 1655

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v št. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vinotoka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Časaa«. Dalje »NAŠ OTROK!« Casopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, št. 2, konec maja 1907. — Potem: »NARAVNI NAČIN ZDRAVLJENJA!« Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. št. 421, 22. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkóczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/2 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavživa z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkóczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstadterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schonbrunnerstrasse 19; v Gradcu, Sackstrasse 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogijske cene. — Mastila za živinorejce. — Telefon št. 190.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani, Prešernova ulica številka 44.

1646 (3)

Prilaga pogrebe v Ljubljani in na deželi od najpreprostejše do najelegančajše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrlje, kakor: kovinske in lopo okrašene lesane krste, čavle, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in porl. Najnižje cene.

Posebno se tudi priporoča onim sorodnikom na deželi, ki imajo svojce v deželni bolnici.

Te pogrebe oskrbuje po izredno nizkih cenah.

Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

JOSIP TURK.

Posojila

po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako plačanje starih dolgov in zjedinenje v novo posojilo pod mnogo ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulantno posredovanje. Dopolni na **CIRIL GLOBOČNIK**, nadzornik nizozemske zavarovalnice, Ljubljana, Elizabetna cesta 4. Prošnje samo pisмено. 1421 (Za frankature naj se priloži znamk za 30 vin.)

Prevzete gostilne!

Sl. ljubljanskemu in iz okolice občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzela znano gostilno **Goršičevo na Sv. Petra cesti št. 59.**

Točila bom dobra vina in izborna marčno Puntigamsko pivo, na razpolago bodo tudi vedno razna gorka in mrzla dila jelo primernih meščanskih cenah. Priporočam se vsem bivšim Goršičevim gostom, vsem svojim prijateljem, znanem in gostom, ter bilježim vabeča jih k obilnemu obisku

z odličnim spoštovanjem
1609 3-1

Ana Pua,
gostilničarka.

Spretno prodajalko

izurjeno posebno v papirni stroki, večšo slovenskega in nemškega jezika, sprejme **A. Slatnar v Kamniku.** 1614

Sprejme se takoj

1651

kleparski pomočnik in kleparski vajenec

Vinko Belec, kleparski mojster, Kranj.

Birmanskim botrom in botream

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo
izgotovljenih oblek
za dečke in deklice.

1568

Ceniki zastonj in franko.

S 8/11
40

Javna prodaja.

1582

V konkurzni masi **Gašperja Stimpf**, neprotokoliranega trgovca v Šmarjeti se nahajajoče v zapisniku z dne 3. januarja 1912, opr. št. S 8/11/10, popisano in sodno 2051 K 86 h cenjeno **manufakturno in specerijsko blago s štatskunske oprave vred bo javno prodano**

dne 25. maja 1912

na licu mesta v Šmarjeti.

Dražba se prične ob 10. uri dopoldne.

Ponudniki morajo položiti 10 odstotkov cenilne in oziroma izklicne vrednosti na roki podpisanega upravnika.

Pod cenilno vrednostjo se ne bo prodajalo.

Po domiku mora plačati dražitelj celo kupnino upravniku mase.

Za nadaljno shrambo blaga po domiku mora dražitelj sam skrbeti.

Za kakovost in količino predmetov, ki se prodajo, ter na popolnost in resničnost inventurnega zapisnika konkurzna masa ne jamči.

Inventurni zapisnik si lahko ogleda vsak pri upravniku ali pa pri sodniji v Mokronogu kadar hoče.

Mokronog, dne 14. maja 1912.

Gustav Omahen,

c. kr. notar, kot konkurzni upravitelj.

Vprašajte Vašega zdravnika!

Salzschlirfski Bonifacijev vrelec

zdravi trganje in temu sorodne bolezni. Nedosežen v svojem učinku.

Natančneje prospekte, priznanja itd. zastonj od

Rosanis & Winter, Dunaj III, Marxergasse št. 8.

Glavna zaloga v Ljubljani: **Mih. Kastner** in **A. Šarabon**; dobi se tudi v vseh lekarnah in drogerijah.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obretnostne hranilne vloge po **4 1/4 %**

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.